

# EUROOPA PARLAMENT

2004



2009

---

*Istungidokument*

16.4.2009

B6-0190/2009

## **RESOLUTSIOONI ETTEPANEK**

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Francis Wurtz ja Sahra Wagenknecht

fraktsiooni GUE/NGL nimel

G20 tippkohtumise järeldused

**Euroopa Parlamendi resolutsioon G20 tippkohtumise järelduste kohta**

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse 2.–3. aprillil 2009 Londonis toimunud G20 tippkohtumise järeldusi,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et juhtivate poliitikute ja ettevõtjate ning peavoolu majandusteadlaste ühine veendumus, et „vaba turg reguleerib end ise” ja turujõudude vaba toimimine tagab ressursside tõhusa ja tulemusliku jaotumise, on finants- ja majanduskriisi näol kindlalt ümber lükatud;
- B. arvestades, et sissetuleku ja jõukuse suurenev ebavõrdsus (kasvavad tulud ja jõukus, töötajate osa järsk langus rahvamajanduse kogutulus) viimase 30 aasta jooksul oli finantsturgude investeringute hiigelkasvu ja varade hinna inflatsiooni peamine tõukejõud;
- C. arvestades, et globaliseerumine, finantsturgude liberaliseerimine ja dereguleerimine sillutasid teed finantsuueendustele (järeltooted, riskifondid, erakapitali investeerimisfondid, väärtipaberistamine, struktureeritud investeerimisvahendid jne), mis omakorda viis ülemäärasele ja ülemääraselt protsükilisele finantsvõimendusele, lühiajalistele eesmärkidele keskendunud käitumisele, mistõttu tootmis- ja teenindustevõtetele kehtestati õigustamata kasumihõiveid („suunatus aktsionäri huvidele”) ning samuti riskide kiirele ja ulatuslikule levimisele; arvestades, et nii finantsturgude liberaliseerimise neoliberaalne poliitika kui ka iga hinna eest aktsionäri vara suurendamise lühiajaline lähenemisviis on seega osutunud täielikult läbikukkunuks;
- D. arvestades, et kriisis ei tule süüdistada üksnes finantstööstuse ahneid juhte, vaid samavõrra ka Ameerika Ühendriikide ja peaaegu kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide valitsusi ning Euroopa institutsioone, kes kõik propageerisid finantsturgude liberaliseerimist, ELis eelkõige ELi finantsturu tegevuskava ja Lamfalussy paketi abil, mis põhinesid finantsvaldkonna "eneseregulatsioonil”;
- E. arvestades, et praegune kriis tõstab esile vajaduse koondada kogu maailma majanduslik ja poliitiline võim kriisi lahendamisele kooskõlastatud fiskaalpoliitika abil ning ohjeldada finantsturgusid; arvestades, et traditsiooniline “läänemaailm”, eelkõige USA, Jaapan ja EL, ei ole enam võimeline probleeme iseseisvalt lahendama; arvestades, et G20 tippkohtumiselt oodati seetõttu uue ülemaailmse majanduskorra käivitamist, kus oluline roll oleks kiiresti kasvava majandusega riikidel,
1. juhib tähelepanu sellele, et maailm vajab hädasti kooskõlastatud poliitikat majanduse stabiliseerimiseks majanduslanguse vastu, kliimamuutuse pidurdamiseks, keskkonna ja ühiskonna suhtes säästva poliitika tõhustamiseks, avalike teenuste tugevdamiseks ja kvaliteetsete töökohtade ning sotsiaalsete õigustega täieliku tööhõive toetamiseks; seetõttu

avaldab tõsist kahetsust, et, kui välja arvata lubadused IMF-i rohkem vahendeid eraldada, ei õnnestunud G20 tippkohtumisel lähendada tegevuskava väljakuulutatud "uue majanduskorra" eesmärgile;

2. juhib tähelepanu sellele, et ainult USA, Hiina ja Jaapan on käivitanud olulisema ulatusega eelarvestiimulite pakettid majanduse langustendentsi pidurdamiseks; kahetseb, et Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on kaugemale maha jäänud ja Euroopa majanduse taastamise kava on alarahastatud ning koosneb üksnes kooskõlastamata ja väga erineva suunitlusega riiklikest stiimulipakettidest; nõuab eelarvestiimulite pakettide koostamist, mis suunavad rahastamise sotsiaalsest ja keskkonna seisukohast kasulikele investeeringutele, et kindlustada ja luua kvaliteetset tööhõivet;
3. märgib, et G20 kohtumisel ei õnnestunud kokku leppida kooskõlastatud ülemaailmses maksupoliitiliste stiimulite pakettis, kuna Euroopa Liit oli sellise sammu vastu; rõhutab, et tippkohtumise väidetav 1100 miljardi dollari suurune "ülemaailmne ergutuspakett" (IMFi vahendid, kaubanduse rahastamine, vaeseimate riikide abistamine, eriarveldusühikute eraldamine) koosneb valdavalt juba varem võetud kohustustest ja ainult umbes 100 miljardit on tõepoolest uued kohustused; taunib asjaolu, et seega ei saa vaesemad riigid, mida ülemaailmne majanduslangus on kõige raskemini tabanud, vajalikku abi kriisist väljarabelemiseks;
4. kritiseerib teravalt asjaolu, et 250 miljardi dollari ulatuses eriarveldusühikute eraldamist ei seotud hääleõiguste ümberjaotamisega, nii et 44% sellest summast läheb G7 rühmitusele, st tugevaima majandusega riikidele ja ainult umbes 80 miljardit kõigile keskmise sissetulekuga ja vaestele riikidele kokku; kahetseb sügavalt, et G20 tippkohtumisel ei arutatud Hiina Keskpanga presidendi ettepanekut reformida eriarveldusühikute süsteemi ülemaailmsete vahendite alusel; märgib, et sellega lasti käest võimalus liikuda „uue Bretton Woodsi” süsteemi poole;
5. kritiseerib G20 tippkohtumise kavatsust tugevdada Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) rolli krediidi, majanduskasvu ja töökohtade taastamisel maailma majanduses; rõhutab vajadust alustada IMF-i poliitiliste otsustusmehhanismide reformimist, et vahendid ei jääks üksnes "läänemaailma" tööriistaks; tervitab ettevaatlikke teadaandeid 2008. aasta aprillis kokkulepitud IMF-i kvootide ja hääletamiskorra reformipaketi rakendamise kohta ja üleskutset, et IMF viiks järgmise kvootide läbivaatamise lõpule 2011. aasta jaanuariks;
6. nõuab, et põhjalikult reformitaks IMF-i laenupoliitikat, mille kohaselt näiteks Lätis, Ungaris ja teistes riikides seatakse laenude tingimuseks palkade ja pensionide vähendamine, avaliku sektori kärpimine, tervishoiu piiramine jne, juhib tähelepanu sellele, et niisugused tingimused mitte ainult et tabavad kõige rängemini vaeseimaid ühiskonnakihte, vaid ka süvendavad majanduslangust, kuna piiravad tugevasti nõudmist; märgib, et kui Euroopa Liit niisugust poliitikat toetab, ei saa seda pidada "Euroopa solidaarsuseks" kriisiajal;
7. toetab majandusteadlase Joseph Stiglitz'i juhitud ÜRO nõuandekomisjoni ettepanekut asendada G20 institutsioon uue Ülemaailmse Majandusnõukoguga; rõhutab, et niisugune ÜRO organ oleks palju parem foorum ülemaailmse majandus- ja rahanduspoliitika tegevuskava koostamiseks, sest see tagaks G20 protsessist kõrvale jäetud vähem ja vähim arenenud riikide esindatuse; toetab ettepanekut moodustada uus ülemaailmne

reservisüsteem, mis toetaks korrapäraselt arengumaid ja ei alluks praegustes rahvusvahelistes finantsinstitutsioonides, nagu IMF, ülekaalus olevate tööstusriikide vetole;

8. tervitab G20 juhtide üksmeelset tõdemust, et kriisi peamiseks põhjuseks olid suured ebaõnnestumised rahandussektoris ning finantsregulatsioonis ja järelevalves; kritiseerib samas asjaolu, et tippkohtumisel ei käsitletud pankade ja rahandussüsteemi stabiliseerimist, et krediidisüsteemi uuesti tööle panna; juhib tähelepanu tungivale vajadusele rajada tulevase rahandussektori jaoks tugevam ja ülemaailmselt ühtsem järelevalve- ja reguleerimisraamistik, mis toetaks ülemaailmset säästvat arengut; rõhutab, et tippkohtumisel oleks tulnud kokku leppida ka palju suuremas süstemaatilises riikidevahelises koostöös rahanduse reguleerimiseks; toonitab, et finantssektor peab leppima väiksema kasumiga ja nõustuma boonuste maksmise süsteemide seostamisega lühiajalise tulu asemel riskide vältimise ja pikaajaliste eesmärkidega;
9. võtab teadmiseks, et G20 juhid soovivad rakendada oma viimasel kohtumisel kooskõlastatud tegevuskava, moodustades finantsstabiilsuse foorumi järelkäijana finantsstabiilsuse järelevalvenõukogu, kuhu kuuluksid kõik G20 riigid, finantsstabiilsuse foorumi liikmed, Hispaania ja Euroopa Komisjon; mõistab samas hukka asjaolu, et finantsstabiilsuse järelevalvenõukogul puuduvad ametlikud volitused ja ta peaks eeldatavalt töötama ainult koos IMFiga; märgib, et küsimus, kuidas finantsstabiilsuse järelevalvenõukogu võiks tagada nõuetekohase järelevalve ja rakendada riiklike kriisijuhtimise viiside vahelist ülemaailmset järjekindlust, on täiesti lahendamata;
10. kritiseerib teravalt tõsiasja, et reguleerimine ja järelevalve hõlmab ainult kõik süsteemselt olulised finantsinstitutsioonid, vahendid ja turud; rõhutab, et vaja on rangemat regulatsiooni, et ennetada riske, mida põhjustavad uued ja riskantsed finantstooted, ja et need tuleb kas keelata või nendega kauplemist rangelt piirata ja jälgida; kritiseerib teravalt ka arusaama, et regulatsiooni eesmärgiks on ennetada üksnes liigset finantsvõimendust; on veendunud, et kõigi reguleeritavate finantsinstitutsioonide jaoks tuleks finantsvõimendusele ranged piirangud kehtestada; rõhutab, et pensionifondidel ja eelkõige ettevõtete pensionifondidel ei tohi lubada investeerida süsteemseid riske sisaldavatesse finantstootetesse, nagu riskifondid ja erakapitali investeerimisfondid, sest seda tüüpi fondide pankrot mõjutaks negatiivselt pensioniõigusi;
11. tervitab G20 juhtide kavatsust võtta meetmeid koostööst keelduvate haldusterritoriumide vastu, kaasa arvatud maksuparadiisid, ning kehtestada sanktsioonid riikide rahanduse ja rahandussüsteemide kaitseks; tervitab nende avaldust, et "pangasaladuse ajajärk on möödas"; rõhutab sellega seoses, et ELi riigid, mis toimivad nagu maksuparadiisid (Austria, Belgia, Ühendkuningriik, Luksemburg), samuti Šveits, peavad kaotama pangasaladuse ja lõpetama oma skandaalsed tavad;
12. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles ühtlasi tegelema riigisiseste ja väljaspool asuvate *offshore*-finantskeskuste tekitatud probleemidega (nt Briti Kanalisaared, Kaimanisaared jne) ja allumatuse korral keelama ärisuhted nendega; rõhutab, et ülemaailmne tegevus maksudest hoidumise probleemi lahendamiseks tähendab ka tegelemist suurte finantskeskustega, mille suhtes paljud väikesed maksuparadiisid on üksnes satelliidid;

13. tervitab kavatsust laiendada regulatiivset järelevalvet ja registreerimist krediidireitingu agentuuridele; märgib, et reitingutegevust takistavate huvikonfliktide ületamiseks on vaja avalikku Euroopa krediidireitingu agentuuri, mis ei taotleks kasumit;
14. kahetseb asjaolu, et G20 juhid ei maininud ettepanekuid maksude kehtestamiseks valuutatehingutele (nn Tobini maks) ja börsitehingutele (kaasa arvatud vabavahetustehingud);
15. kritiseerib G20 tippkohtumise lubadust saavutada Doha arengukava läbirääkimistel auahneid lõpptulemusi; juhib tähelepanu sellele, et läbirääkimistel on kavas laiendada kaubanduseeskirjade süsteemi, mis kahjustab arenguriikide majandust ning sekkub riikide sisepoliitilisse ruumi; nõuab läbirääkimiste peatamist riigihangete, intellektuaalomandi õiguste ning investeeringute ja teenuste liberaliseerimise üle, sest need vastavad ainuüksi arenenud riikide huvidele, takistavad avalike teenuste osutamist ja ohustavad majanduslikku ning rahanduslikku tasakaalu;
16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon G20 juhtidele, nõukogule, eurorühmale, komisjonile, Euroopa Keskpangale, liikmesriikide parlamentidele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.